

طرح تحول راهبردی جمعیت و فرزندآوری

❖ گروه فقه راهبردی مشکات ❖

אשר נעשה
לאלהינו

❖ یکی از خطراتی که وقتی انسان درست به عمق آن فکر می‌کند، تن او می‌لرزد، این مسئله جمعیت است؛ ... مسئله جمعیت را جدی بگیرید؛ جمعیت جوان کشور دارد کاهش پیدا می‌کند.

❖ یک جایی خواهیم رسید که دیگر قابل علاج نیست. یعنی مسئله‌ی جمعیت از آن مسائلی نیست که بگوییم حالا ده سال دیگر فکر می‌کنیم؛ نه، اگر چند سال بگذرد، وقتی نسل‌ها پیر شدند، دیگر قابل علاج نیست.

۱۳۹۲

دیدار اعضای شورای
عالی انقلاب فرهنگی
۱۳۹۲/۹/۱۹

۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
■		■			■	■			فروردین
■						■	■		اردیبهشت
■		■				■	■		خرداد
					■		■		تیر
	■			■				■	مرداد
						■			شهریور
								■	مهر
							■		آبان
							■		آذر
									دی
									بهمن
			■				■		اسفند

مطالبات موکد و مکرر رهبر معظم
انقلاب اسلامی (مدظله) درباره جمعیت در دهه اخیر

امیدواری نظریه پرداز آمریکایی به بحران جمعیت در ایران

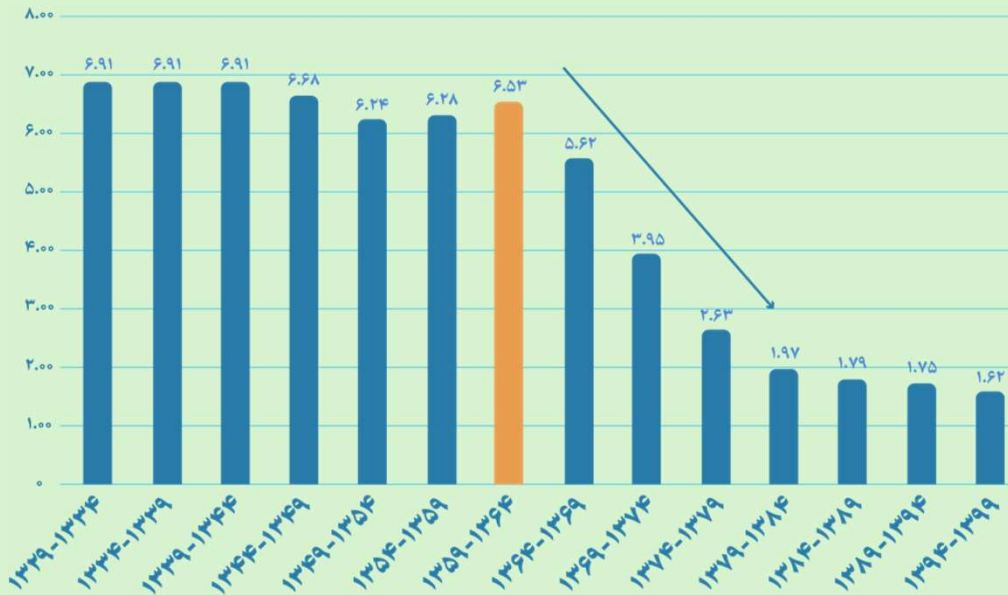
برژینسکی: به سیاستمداران کشورم توصیه کرده‌ام از فکر حمله پیش دستانه به تاسیسات اتمی ایران اجتناب کنند و مذاکره با ایران را آغاز نمایند.

بالاتر اینکه بازی طولانی مدتی در پیش بگیرند چراکه گذر زمان، آمارهای جمعیتی و تغییر نسل در ایران ابدًا به نفع بقای رژیم کنونی نیست.

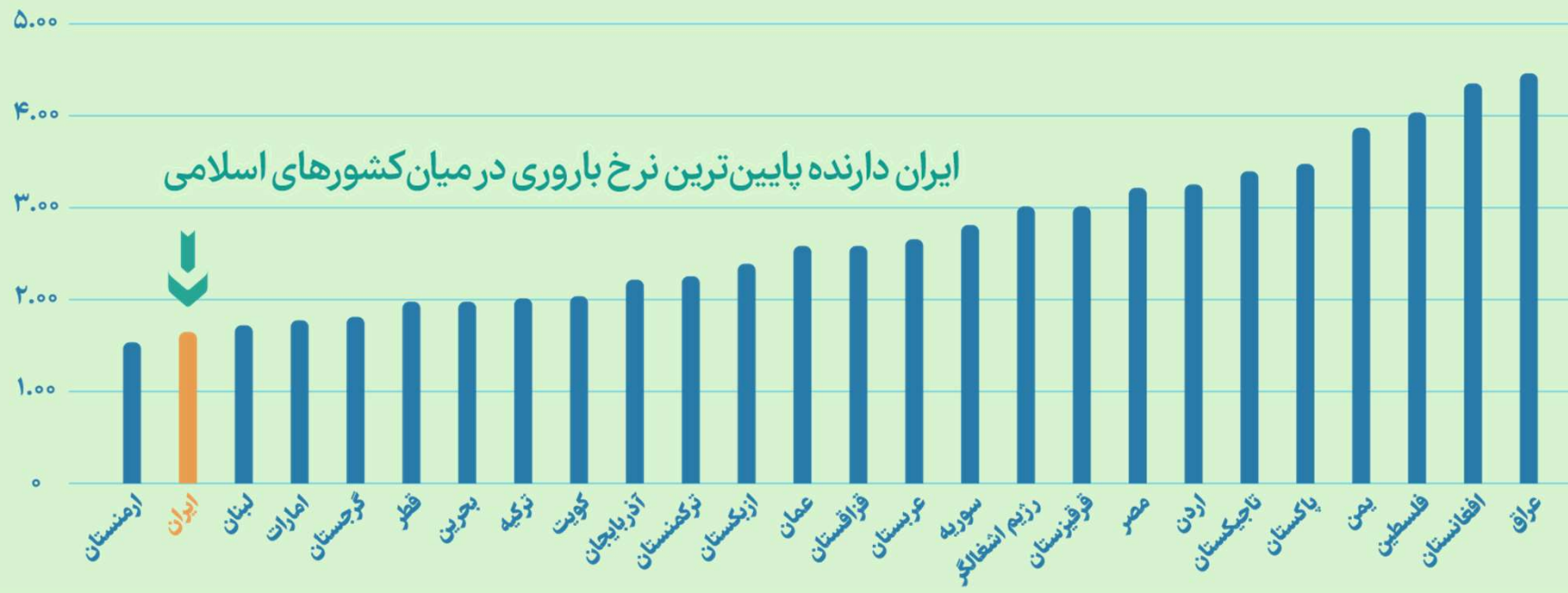
آخرین وضعیت تحولات جمعیت در ایران

روند سقوط نرخ باروری کل

سقوط میانگین تعداد فرزندان به ازای هر زن از ۶/۵ فرزند به ازای هر زن در سال ۱۳۶۵ به ۱/۶ فرزند به ازای هر زن در سال ۱۳۹۹ یکی از سریع‌ترین و چشمگیرترین آمارهای کاهش باروری در تاریخ بشریت پیمودن راه ۱۵۰ ساله اروپا در ۳۰ سال

مقایسه نرخ باروری ایران با کشورهای منطقه

رشد افزایشی جمعیت سالمندان کشور و نرخ سالمندگی

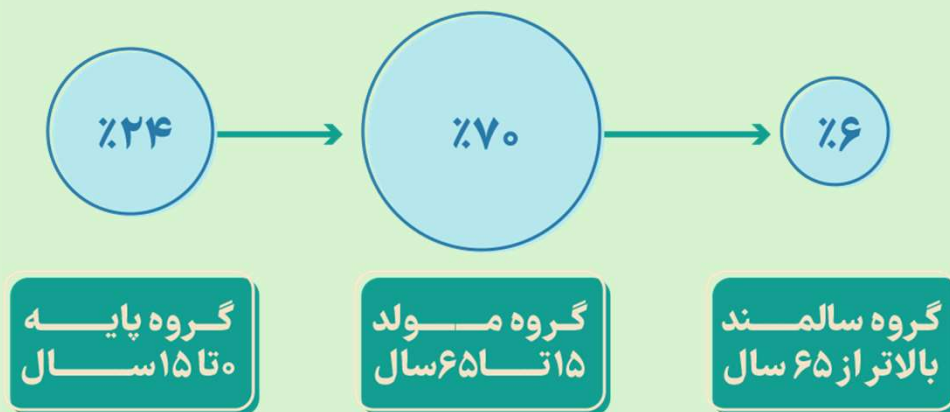

- ✦ دارای رتبه ۳ جهان در سرعت رسیدن به مرزهای سالمندی.
- ✦ تبدیل شدن به یک کشور سالمند قطعی در ۳۰ سال آینده.
- ✦ در سال ۱۴۳۰ بیش از ۳۰ درصد جمعیت کل کشور سالمند شده است.
- ✦ جمعیت کشور وارد فاز میانسالی شده و بیش از ۴۰ درصد از جمعیت کشور در بازه سنی ۳۰ تا ۶۰ سال هستند.
- ✦ سالمندی بنا به تعریف سازمان بهداشت جهانی عبور از مرز ۶۰ یا ۶۵ سالگی است.
- ✦ صاحب نظران و برنامه ریزان معمولاً در مطالعات جمعیتی ایران، جمعیت سالمند را جمعیت در سنین ۶۵ سال و بیش تر در نظر گرفته اند. (پژوهشکده آمار)

وضعیت نرمال ساختار سنی

- ✦ وضعیت فعلی گروه سالمند: ۱۰ درصد
- ✦ وضعیت ۳۰ سال آینده گروه سالمند: ۳۰ درصد
- ✦ با وجود کاهش رشد جمعیت کشور، افزایش جمعیت تا سال ۱۴۳۰ ادامه پیدا می کند اما ترکیب نمودار جمعیتی ایران تغییر می کند
- ✦ سهم جمعیت سالمندان در آن افزایش می یابد و به بیان دیگر جمعیت ایران پیرتر می شود
- ✦ دو نگرانی را همزمان ایجاد می کند: اول کاهش سهم جمعیت جوان و مولد و دوم مساله افزایش بیماری ها و ناتوانی های سالمندان که خود هزینه و بار مالی زیادی را به جامعه تحمیل می کند

آمار سقط جنین در ایران

آمار رسمی وزارت بهداشت: روزانه ۱۳۰۰ سقط جنین بصورت کلی
 آمار غیر رسمی: سالانه حدود ۵۳۰ هزار اسقاط جنین عمدی و بدون مجوز (جنایی)

روش های انواع سقط جنین	فراوانی	درصد DENOMINATOR=254
داروی شیمیایی	۱۳۸	۵۴.۳۳
داروی گیاهی	۳۳	۱۲.۹۹
کورتاژ	۷۳	۲۸.۷۴
دستکاری مکانیکی	۱۴	۵.۵۱
سایر	۱۲	۴.۷۲

درصد	فراوانی	تمایل به انجام سقط
۲۸.۲۸	۶۹	زن
۶.۵۸	۱۶	شوهر
۶۵.۱۶	۱۵۹	هر دو
۱۰۰	۲۴۴	جمع

درصد	فراوانی	مکان انجام سقط
۵۶.۵	۱۴۴	منزل
۱۲.۵	۳۲	مطب ماما
۱۸	۴۶	مطب پزشک
۱۰.۶	۲۷	بیمارستان
۲.۴	۶	سایر
۱۰۰	۲۵۵	جمع

پیامدهای بحران جمعیت و کاهش موالید

چالش‌های فردی و خانوادگی

- ❖ جمع شدن چترهای حمایتی خانواده از سالمندان
- ❖ تضعیف روابط و نقش‌های خانوادگی
- ❖ و از میان رفتن صله رحم

- ❖ مشکلات تک فرزندی
- ❖ پیامدهای جسمی (انواع بیماری‌ها)
- ❖ پیامدهای روحی-روانی (اضطراب و افسردگی)

چالش‌های ملی (ایران) و تمدنی (اسلام)

آثارسیاسی امنیتی

- ❖ کاهش توان نظامی و افزایش تهدیدات امنیتی
- ❖ کاهش اقتدار سیاسی

آثاراقتصادی

- ❖ کاهش جمعیت در سن کار و کاهش رشد و توسعه
- ❖ افزایش وابستگی
- ❖ افزایش هزینه‌های سلامت

آثاراجتماعی

- ❖ پیری، سال‌خوردگی و کاهش نشاط اجتماعی
- ❖ شکاف‌های نسلی در اثر بهم خوردن توازن جمعیت نسل‌ها

دیدگاه

عنوان

نظریه پرداز

بهترین عامل تحرک و تکامل اقتصاد «نرخ باروری انسانی» است	برنده نوبل اقتصاد در ۱۹۷۰	ساموئلسون
رشد جمعیت، عامل رشد طبیعی اقتصاد است	اقتصاددان انگلیسی	هارود
وجود یک نرخ رشد مثبت جمعیت، برای فرآیند رشد اقتصاد ضروری است	برنده نوبل اقتصاد در ۱۹۸۷	سولو
کارایی نهایی سرمایه با نرخ رشد جمعیت برابر است	برنده نوبل اقتصاد در ۲۰۰۶	فلپس
همبستگی معناداری بین «جمعیت بالاتر» و «درآمد سرانه ی پایین تر» وجود ندارد	برنده نوبل اقتصاد در ۱۹۷۱	کوزنتس
با کنترل جمعیت، رشد اقتصادی کنترل و محدود می شود	برنده نوبل اقتصاد در ۱۹۷۲	آرو
این که با گسترش درآمد و قدرت خرید خانوار (افزایش امکانات انتخاب) تعداد بیشتری فرزند مورد تقاضای خانواده ها قرار بگیرد درست نیست	برنده نوبل اقتصاد در ۱۹۹۲	بکر

جولیان سایمون

کاهش قیمت منابع طبیعی

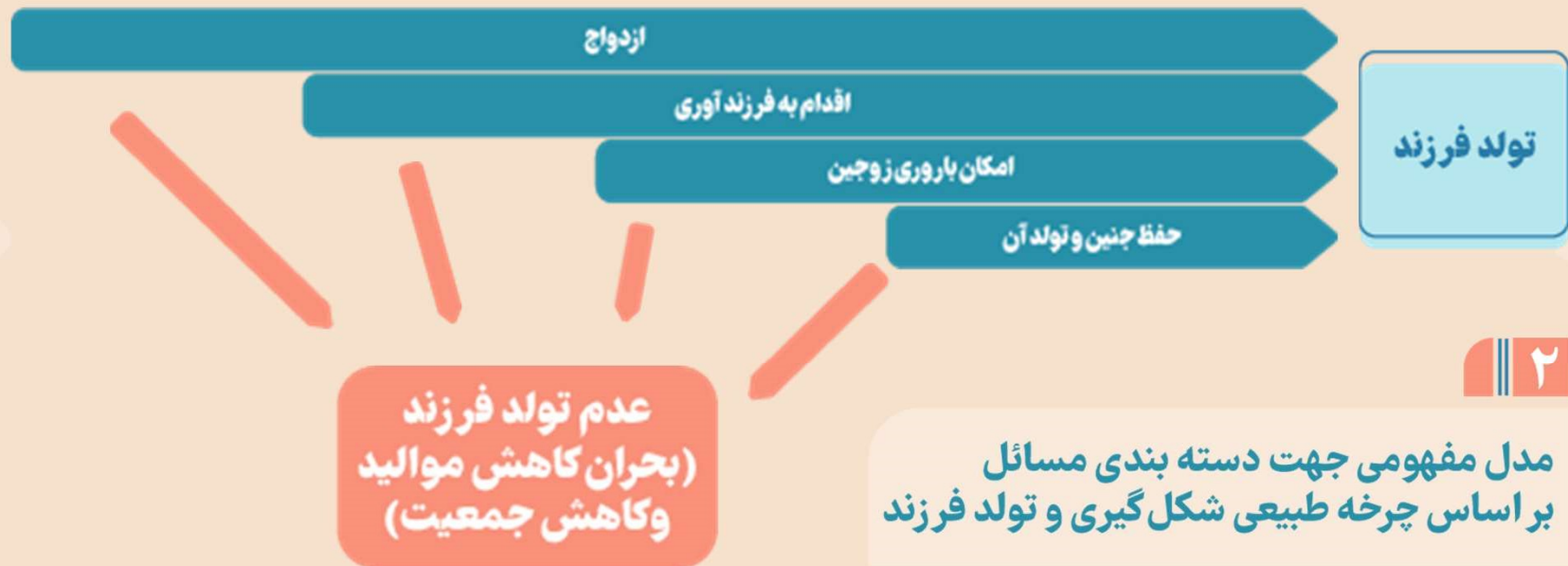
پیشرفت فناوریانه

افزایش تقاضای فزاینده جمعیت

وال استریت ژورنال: کاهش رشد جمعیت می تواند موجب کاهش ۴۰ درصدی رشد اقتصادی در جهان شود.

تشکیل نظام مسائل (ریشه ها و علل)

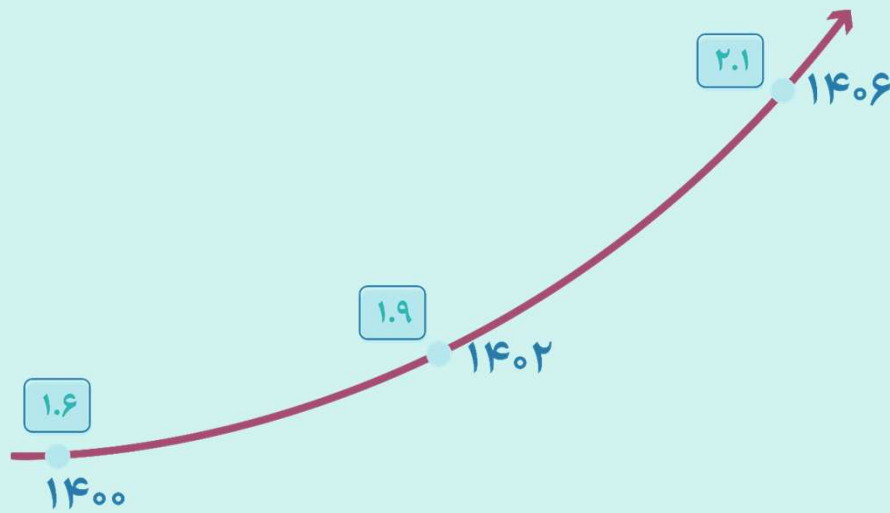

هدفگذاری کمی

✦ با توجه به نظر کارشناسان کشور ایران بین ۱۰ تا ۱۵ سال تا **بسته شدن پنجره جمعیتی**، فرصت افزایش نرخ باروری و تولید فرزند دارد، لذا برای **خروج از بحران کاهش جمعیت** و گرفتار تله جمعیتی نشدن، باید بدون فوت فرصت های فعلی، در ۷ سال پیش رو با طی کردن یک شیب معقول به نتیجه مطلوب دست پیدا کرد.

✦ بر اساس محاسبات انجام شده، **نرخ جانشینی کشور ایران ۲/۵۳ می باشد** که جهت خروج از بحران لازم است که نرخ باروری کل به این عدد افزایش یابد. بر همین اساس **در طی ۷ سال آینده، نرخ باروری کل باید حداقل به عدد ۲/۱ افزایش** یابد تا امیدی به خروج از بحران وجود داشته باشد.

هدفگذاری کمی

جمعیت موالید افزایشی	نرخ باروری افزایشی	سال/شاخص
۱.۱۱۵.۰۰۰	۱.۶	۱۴۰۰
۱.۲۳۳.۰۰۰	۱.۷	۱۴۰۱
۱.۳۷۳.۰۰۰	۱.۸	۱۴۰۲
۱.۴۹۰.۰۰۰	۱.۹	۱۴۰۳
۱.۵۶۳.۰۰۰	۲	۱۴۰۴
۱.۶۰۵.۰۰۰	۲.۱	۱۴۰۵
۱.۶۵۵.۰۰۰	۲.۱	۱۴۰۶
۱۰.۰۰۰.۰۰۰		جمع

تخمین تعداد کل موالید از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۶ بر اساس روند افزایشی نرخ باروری از ۱/۶ به ۲/۱

۱۰.۰۰۰.۰۰۰

افزایش نرخ باروری از ۲/۱ به ۱/۶

کاهش میانگین سن ازدواج
از ۲۴ سال در زنان به ۲۱ سال

افزایش تعداد ازدواج سالانه
از ۵۵۰ هزار به ۸۰۰ هزار

افزایش میانگین تمایل به فرزندآوری
از ۳۰ درصد به ۶۰ درصد

کاهش آمار سقط جنین
سالانه به مقدار ۲۰ درصد آمار فعلی

کاهش میانگین فاصله زمانی بین فرزندان
از ۵/۵ سال به ۳ سال

افزایش میانگین تعداد فرزندان هر خانواده
از ۱/۳ فرزند به ۲/۵ فرزند

پیشگیری از وقوع ناباروری و افزایش درمان ناباروری
از ۳ میلیون زوج نابارور به ۱/۷ میلیون

کاهش میانگین تاخیر در فرزندآوری پس از ازدواج
از ۵ سال به ۳ سال

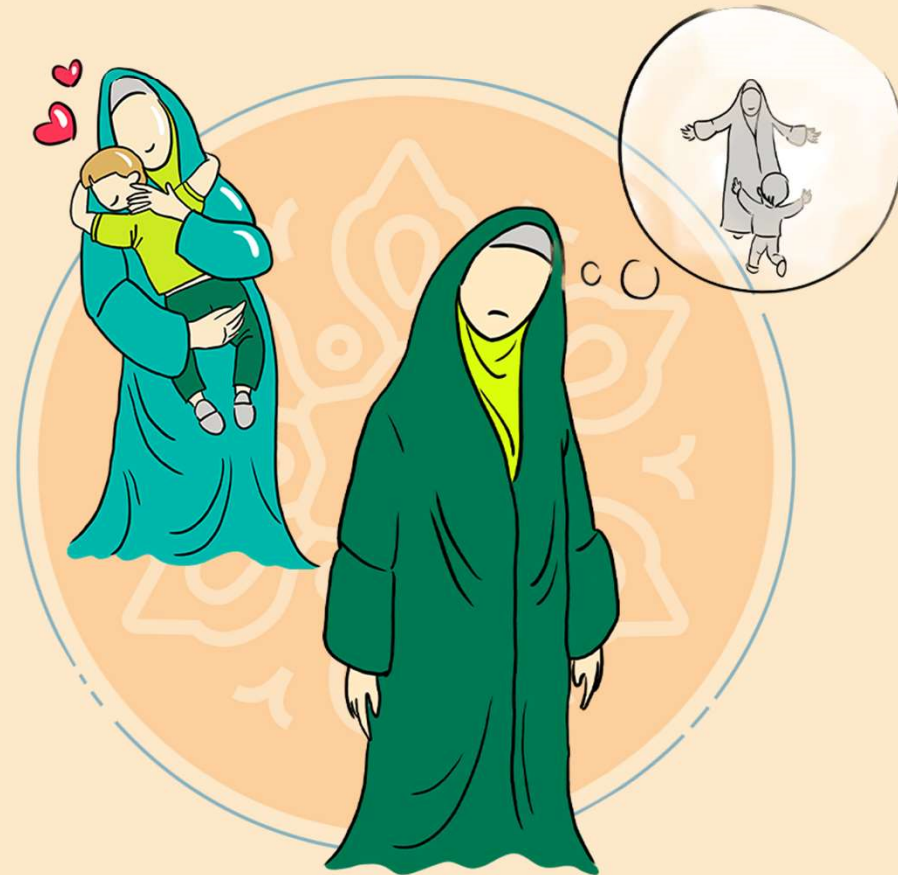

مفاد اصلی تجویزی بر اساس جمع بندی و اشتراک گیری ریشه ها و علل ۴ بحران و راهبردهای وحیانی:

۱ تقویت جایگاه و نقش والدینی خصوصا مادری

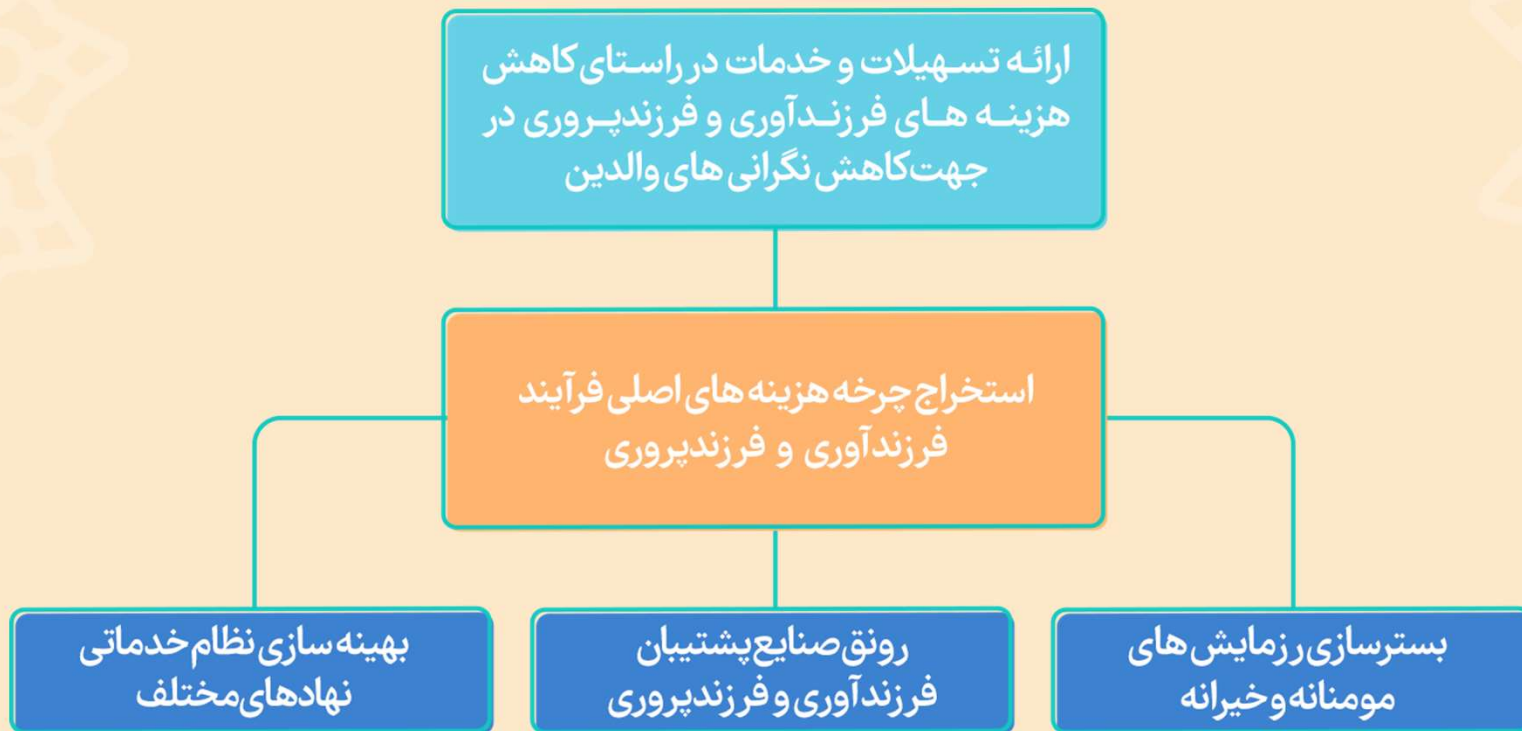
۲ تقویت جایگاه و نقش فرزند در زندگی

۳ کاهش و رفع مشکلات و نگرانی های اقتصادی و معیشتی
مانع از فرزندآوری

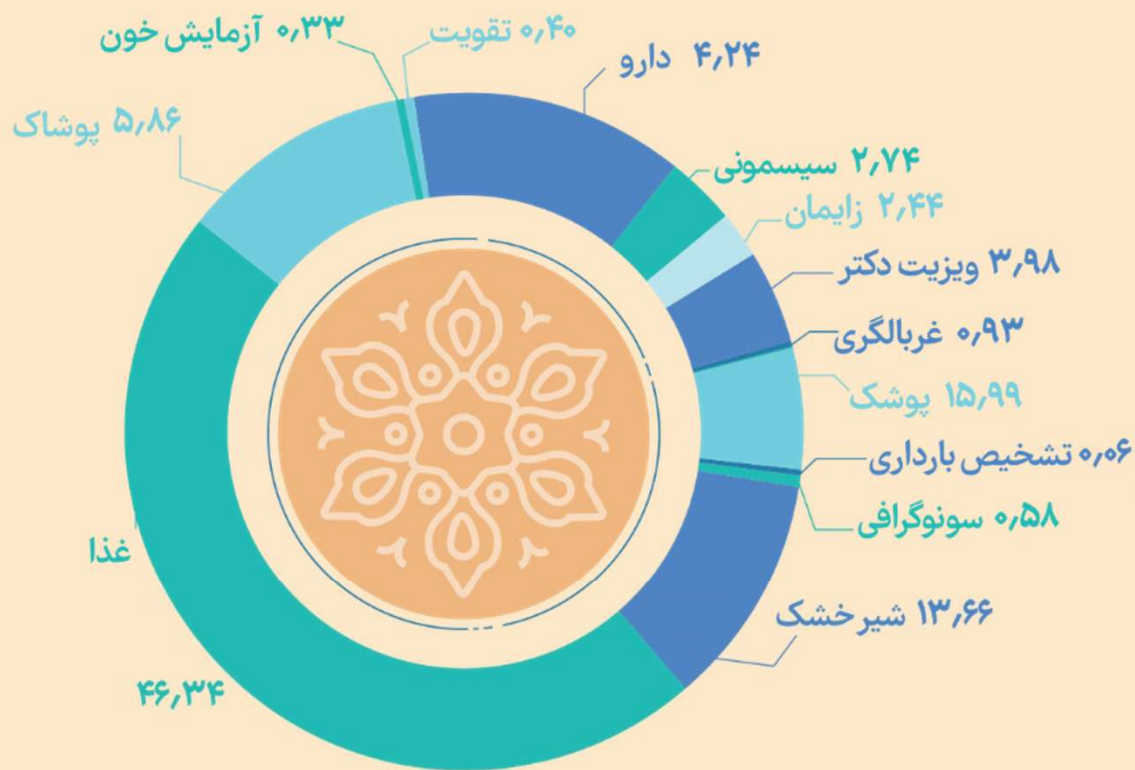

تجویز "کاهش و رفع مشکلات و نگرانی های اقتصادی بواسطه وجود فرزند" با محوریت قرآن:

- ✦ تأکید بر ربوبیت الهی
- ✦ تأکید بر رزاقیت الهی ضمانت شده
- ✦ صاحب رزق خداست
- ✦ تأکید بر استقلال رزق والدین از رزق فرزند

چرخه هزینه های ضروری فرآیند فرزندآوری و فرزندپروری (تا ۵ سالگی فرزند)

سال * * * مجموع هزینه ها (ریال) * * * درصد وزنی

سال	مجموع هزینه ها (ریال)	درصد وزنی
۰	۳۳,۱۵۲,۰۰۰	۵٫۴۰
۱	۱۳۲,۳۱۰,۰۰۰	۲۱٫۵۶
۲	۱۵۵,۱۶۰,۰۰۰	۲۵٫۲۸
۳	۹۷,۷۴۰,۰۰۰	۱۵٫۹۲
۴	۹۳,۹۶۰,۰۰۰	۱۵٫۳۱
۵	۱۰۱,۵۰۰,۰۰۰	۱۶٫۵۴
جمع	۶۱۳,۸۲۲,۰۰۰	۱۰۰

هزینه اصلی
در سبد هزینه ها

تشخیص مخاطب هدف

ضرورت اولویت بندی مخاطب هدف:

- ✦ محدودیت های مالی و امکانات و نیروی انسانی و ...
- ✦ تمرکزگرائی جهت بالا بردن بهره وری نهایی

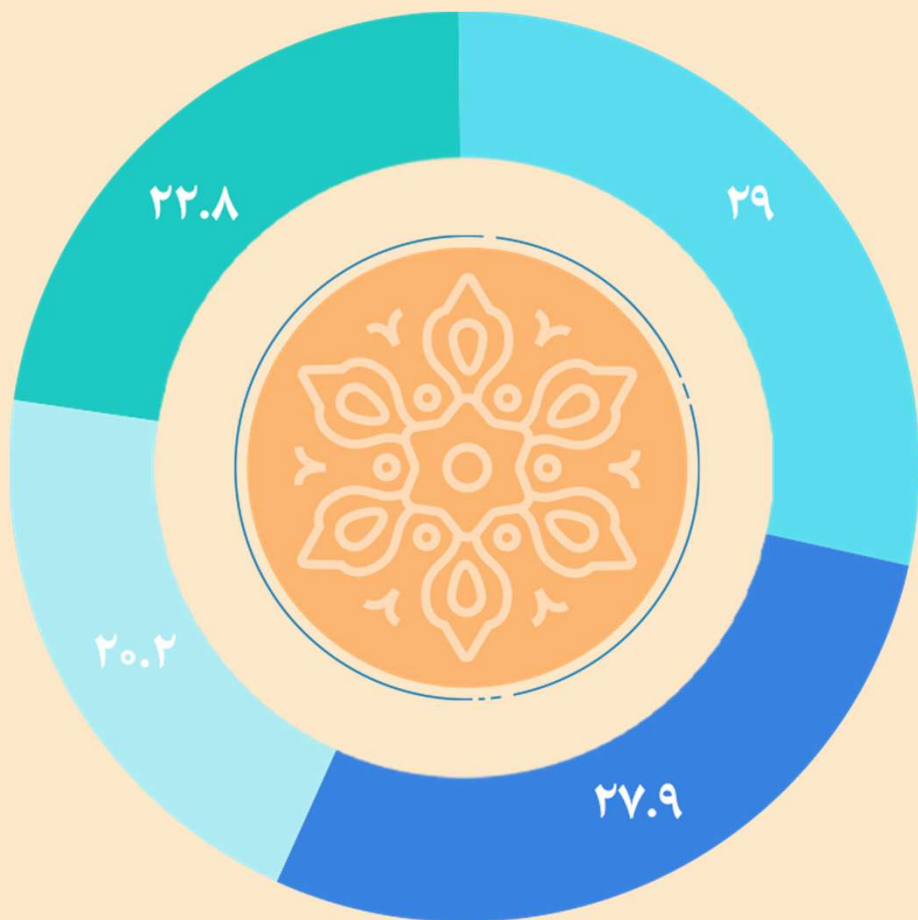
دسته بندی های مخاطبین

انتخاب مخاطب هدف اصلی بر اساس وزن دهی به ۴ بحران

- زنان متأهل در سن باروری
- زنان سقطکننده جنین
- زنان نابارور در سن باروری
- زنان مجرد در سن ازدواج

مخاطب اصلی هدف به ترتیب اولویت

❖ ۱ و ۲: زنان متأهل در سن باروری
و زنان سقطکننده جنین

❖ ۳ و ۴: زنان مجرد در سن ازدواج
و زنان نابارور در سن باروری

اعمال شاخص های در ردیف دوم: (شاخص دیدگاه شارع، شاخص جمعیت کمی، شاخص اثرگذاری، شاخص اثرپذیری)

مذنب و اعتقاد	عمر زندگی مشترك	تحصيلات	سطح رفاه معيشتي	محل زندگی	تعداد فرزند	شغل	طبق سنی	مولفه های معنادار و مؤثر
معتقد و دیندار	بیش از ۵ سال	تحصيلات عالی	متوسط	شهری	۴ فرزند	زنان شاعلی	۱۹۵۱۵	دسته های مخاطبین
۶٫۴	۱۰٫۷	۲٫۰	۸٫۳	۹٫۶	۰٫۷	۱۰	۳۹۵۳۵	شاخص کمی بحران
۵٫۰۰۰۰۰۰۰	۱٫۰۴۳۰۰۰۰	۱٫۵۴۹٫۵۰۰	۶٫۴۲۴٫۰۰۰	۷٫۴۶۷٫۵۰۰	۱٫۴۲۴٫۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳٫۲۱۱٫۰۰۰	۲۳۱
۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	شاخص دیدگاه شارع (مصالح و مقاصد)
۳٫۷	۳٫۷	۳٫۷	۳٫۷	۳٫۷	۳٫۷	۳٫۷	۳٫۷	۲۲۵
۴٫۶	۴٫۱	۳٫۴	۳٫۲	۳٫۷	۳٫۵	۳٫۹	۳٫۸	شاخص اثرگذاری و همراهی
۵٫۲	۴٫۱	۳٫۲	۳٫۱	۵٫۵	۵٫۴	۴٫۳	۳٫۹	۲۳۱
۴	۱۲	۱۴	۱۳	۵	۷	۲	۱۳	مجموع وزن
								رتبه مخاطبین

۷. زنان با سطح رفاه پایین (مستضعف و محروم) (۴/۳ درصد)

- ۱۱. زنان در سن ۳۰ تا ۳۴ (نیمه اول دهه ۶۰ ای ها) (۳/۸ درصد)
- ۱۲. زنان در سن ۲۵ تا ۲۹ (نیمه دوم دهه ۷۰ ای ها) (۳/۴ درصد)
- ۱۳. زنان دارای ۰ فرزند (۳/۳ درصد)

- ۸. زنان غیر مذهبی (۴/۱ درصد)
- ۹. زنان دارای ۱ فرزند (۴ درصد)
- ۹. زنان دارای ۲ فرزند (۴ درصد)
- ۱۰. زنان روستائی (۳/۹ درصد)
- ۱۰. زنان در سن ۳۵ تا ۳۹ (نیمه دوم دهه ۶۰ ای ها) (۳/۹ درصد)

۱. زنان خانه دار (با ۶/۲ درصد وزنی)

- ۲. زنان با بیش از ۵ سال زندگی مشترك (۵/۹ درصد)
- ۳. زنان شهری (۵/۷ درصد)
- ۴. زنان با تحصيلات تا دیپلم (۵/۵ درصد)
- ۵. زنان با سطح رفاه متوسط (۵/۴ درصد)
- ۶. زنان معتقد و دین دار (۵/۲ درصد)

رتبه بندی دسته های مخاطبین ذیل هریک از مولفه ها

محل زندگی

- ۱. شهری
- ۲. روستایی

تعداد فرزند فعلی

- ۱. دارای ۱ فرزند و ۲ فرزند
- ۲. دارای ۰ فرزند
- ۳. دارای ۳ فرزند
- ۴. دارای ۴ فرزند و بیشتر

طیف های شغلی زنان

- ۱. خانه دار
- ۲. شاغل
- ۳. دانشجو و طلبه

طیف های سنی زنان

- ۱. طیف سنی ۳۵ تا ۴۰
- ۲. طیف سنی ۳۰ تا ۳۴
- ۳. طیف سنی ۲۵ تا ۲۹
- ۴. طیف سنی ۲۰ تا ۲۴
- ۵. طیف سنی ۱۵ تا ۱۹

دینداری و اعتقاد

- ۱. دیندار و مذهبی و معتقد
- ۲. غیر مذهبی و غیر معتقد

عمر زندگی مشترک

- ۱. بیش از ۵ سال زندگی مشترک
- ۲. ۲ الی ۵ سال زندگی مشترک
- ۳. زیر ۲ سال زندگی مشترک

سطح تحصیلات

- ۱. تا دیپلم
- ۲. لیسانس
- ۳. فوق لیسانس و دکترا

سطح رفاه معیشتی

- ۱. سطح رفاه متوسط
- ۲. سطح رفاه ضعیف (مستضعف و محروم)
- ۳. سطح رفاه خوب و عالی (مرفه)

فرهنگسازی و گفتمان سازی

- اطلاع رسانی و دغدغه سازی در حاکمیت و حلقه های میانی و عموم مردم با بیان آمار و پیامدهای بحران کاهش مولید
- تبیین منافع متنوع و متعدد وجود فرزند با بهره گیری از عناوین و حیانی
- گفتمان سازی جهت تکریم مقام والدین خصوصا مادران به خصوص از طرف فرزندان و همسر
- گفتمان سازی و تقویت باور بر سنت قطعی رزاقیت الهی و استقلال رزق فرزند از رزق والدین
- پاسخ به شبهات و رفع گره های ذهنی نخبگان و عموم مردم

سازمان تبلیغات

منابر تبلیغی
امامان جماعت مساجد

صدا و سیما

سریال ها
مستند ها
تبلیغات
مسابقات
برنامه های تخصصی

حلقه های میانی و لایه های نخبگانی

سلبریتی ها
طلاب و دانشجویان فعال
اساتید حوزه و دانشگاه

شبکه بهداشت و درمان کشور

جریان سازان عرصه رسانه
مداحین مشهور
منبری های مشهور

فضای مجازی

گروه ها و کانال های پربازدید
پیج اشخاص مشهور و پربازدید

کارگردان های مشهور
مستندسازان مشهور
مجریان مشهور
خبرنگاران مشهور
خبرگزاری های مشهور

- ✦ ارتباط گیری با نهادهای حاکمیتی و مردمی فعال در عرصه فرهنگسازی در حوزه فرزندآوری و پشتیبانی محتوایی از آن ها
- ✦ تشویق و ترغیب مردم و حرکت های خیرانه و آتش به اختیار به سمت حمایت از فرزندآوری در خانواده ها و محله ها و مساجد و ... (تهیه بسته های معیشتی و درمانی و کاهش هزینه های پوشک و شیرخشک و ...)

- ✦ انتخاب مخاطب هدف با اولویت
- ✦ انتخاب محصولات با اولویت
- ✦ تولید محصولات فرهنگی موثر

- ✦ جمع آوری آمارهای مرتبط با بحران
- ✦ جمع آوری پیامدهای متنوع و متعدد بحران
- ✦ جمع آوری سخنان رهبری و کارشناسان مرتبط با بحران
- ✦ جمع آوری منافع متعدد و متنوع فرزندآوری با بهره گیری از آیات و روایات
- ✦ جمع آوری شبهات و گره های ذهنی در دو لایه نخبگانی و عمومی
- ✦ تدوین بانک اطلاعاتی جامع و هوشمند بحران کاهش مولید

تسهیلاتی و خدماتی

- اطلاع رسانی و دغدغه سازی در حاکمیت و حلقه های میانی و عموم مردم با بیان آمار و پیامدهای بحران کاهش مولید
- رفع موانع اقتصادی و معیشتی با:
  - ارائه تسهیلات و خدمات به مادران جهت ایجاد منزلت اجتماعی
  - ارائه تسهیلات و خدمات در راستای کاهش هزینه های فرزندآوری و فرزند پروری در جهت کاهش نگرانی های والدین

❖ رونق صنایع پشتیبان فرزندآوری و فرزندپروری و فعال کردن حلقه های میانی اقتصادی
 ❖ بسترسازی رزمایش های مومنانه و خیرانه و آتش به اختیار به سمت حمایت از فرزندآوری در خانواده ها و محله ها و مساجد و خیریه ها و... (تهیه بسته های معیشتی و درمانی و کاهش هزینه های پوشک و شیرخشک و ...)

❖ انتخاب مخاطب هدف با اولویت
 ❖ استخراج چرخه هزینه های اصلی فرآیند فرزندآوری و فرزندپروری
 ❖ استخراج نظام خدماتی کشور
 ❖ بهینه سازی نظام خدماتی نهادهای مختلف کشور در راستای تسهیلات و خدمات فرزندآوری

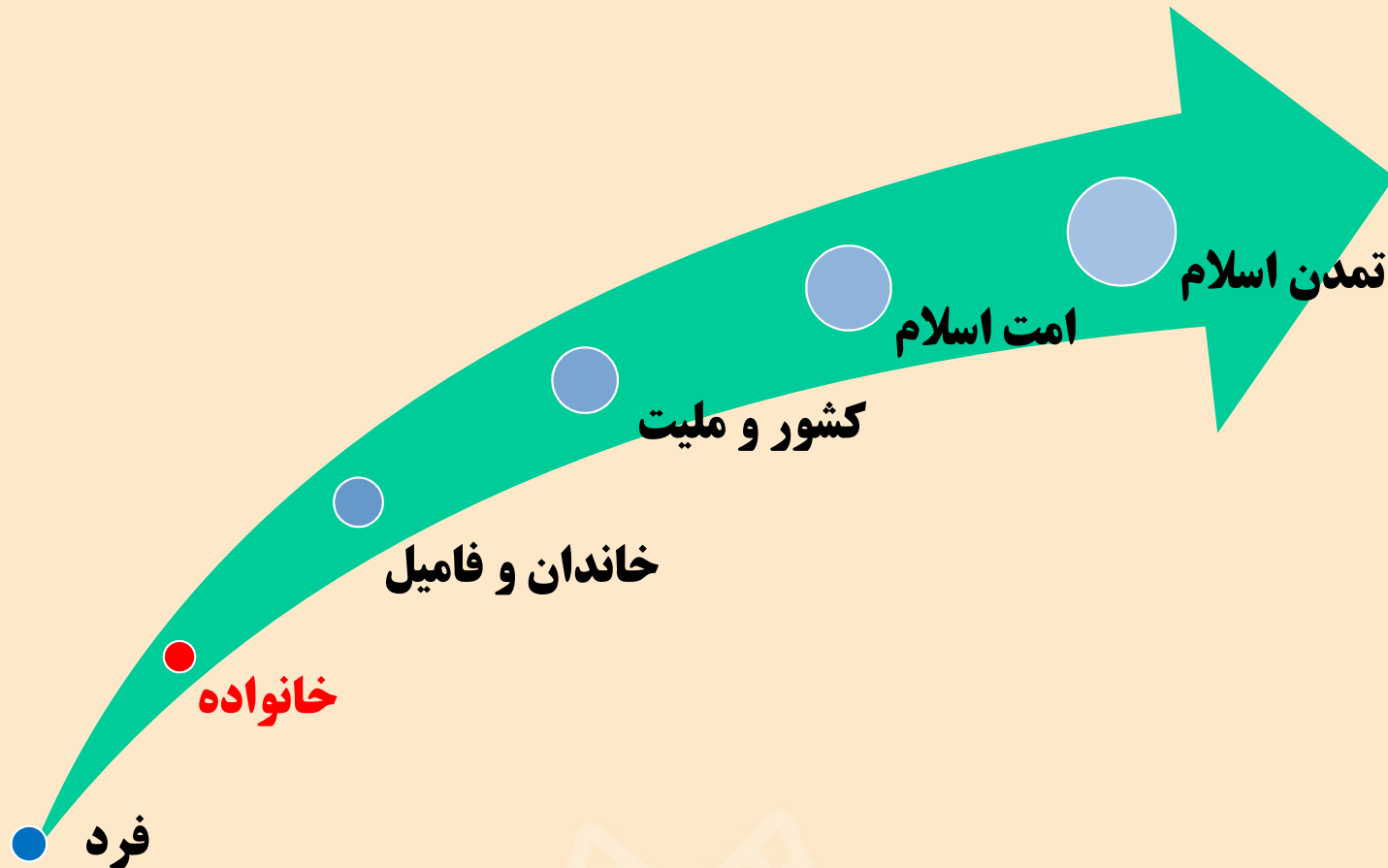
نکاتی ناظر به برنامه هفتم توسعه

۱- بررسی ساختار برنامه توسعه و محورهای اصلی آن:

مدیریت مبتنی بر فردگرایی / خانواده محوری

سیر حرکت تمدنی بر اساس رشدیافتگی انسان

مسیر رسیدن به تمدن اسلامی از نهاد خانواده می باشد

نکاتی ناظر به برنامه هفتم توسعه

۱- بررسی ساختار برنامه توسعه و محورهای اصلی آن:

مدیریت مبتنی بر فردگرائی / خانواده محوری

۲- لزوم رویکرد حکمرانی منطقه ای و بومی، جایگزین حکمرانی ملی

۳- لزوم اولویت بندی در نظام علل و راه کارها و مخاطب و... و نقطه زنی در تدوین برنامه و بودجه

۴- سیاستگذاری و برنامه ریزی مبتنی بر آمار و شاخص های جامع

پیام رهبرانقلاب
به فعالان حوزه جمعیت

بسم الله الرحمن الرحيم

با سلام به همهی کسانی که دلسوزانه و عاقبت‌اندیشانه به فعالیت در حوزهی جمعیت روی آورده‌اند، و با تشکر از مسئولانی که در مجلس و دولت به چاره‌جویی برای نجات کشور از آیندهی هولناک پیری جمعیت می‌پردازند، بار دیگر تأکید می‌کنم که تلاش برای افزایش نسل، و جوان شدن نیروی انسانی کشور و حمایت از خانواده، یکی از ضروری‌ترین فرائض مسئولان و آحاد مردم است.

این فریضه دربارهی افراد و مراکز اثرگذار و فرهنگ‌ساز، تأکید بیشتر می‌یابد. این یک سیاست حیاتی برای آیندهی بلندمدت کشور عزیز ما است. کاوشهای صادقانه‌ی علمی نشان داده است که این سیاست را می‌توان با پرهیز از همه‌ی آسیب‌های محتمل یا موهوم پیش برد و آیندهی کشور را از آن بهره‌مند ساخت. به دست‌اندرکاران این حسنه‌ی ماندگار توصیه می‌کنم که در کنار تدابیر قانونی و امثال آن، به فرهنگ‌سازی در فضای عمومی و نیز در نظام بهداشتی اهمیت دهند. توفیقات همگان را از خداوند متعال مسألت می‌کنم.

سیدعلی خامنه‌ای

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۲/۳۰

روزگار و عجز و کمالات

عزت
۱۴۳۸

 https://ble.ir/feqherahbordy_meshkat

 <https://aali.hmeshkat.ir/f-rahbordi>

 09124403139

